

Ігор НИКОЛИШИН

здобувач освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник – Тетяна ЖЕЛЮК, д-р. екон. наук,
професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Сучасна парадигма фінансового забезпечення закладів охорони здоров'я в умовах глобальних економічних трансформацій та екстремальних безпекових викликів вимагає фундаментального перегляду традиційних бюджетних моделей і переходу до інноваційних механізмів управління фінансовими потоками. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України медична галузь зіткнулася з безпрецедентним дефіцитом ресурсів, руйнуванням інфраструктури та різкою зміною структури попиту на медичні послуги, що актуалізує пошук альтернативних джерел фінансування та оптимізацію наявних капіталів. Науковий підхід до розв'язання цієї проблеми базується на впровадженні концепції медицини цінностей, де фінансування орієнтоване не на кількість наданих послуг, а на кінцевий результат для пацієнта, що дозволяє раціоналізувати витрати та підвищити клінічну ефективність [1]. Інноваційні підходи передбачають диверсифікацію фінансових надходжень через активне використання механізмів державно-приватного партнерства (ДПП), що дозволяє залучати приватний капітал у модернізацію комунальних та державних лікарень, особливо в сегментах високотехнологічної діагностики та комплексної реабілітації [2, 3, 4].

Особливого значення в умовах воєнного стану набуває цифровізація фінансових процесів, яка забезпечує прозорість розподілу коштів та дозволяє впроваджувати предиктивну аналітику в діяльність закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) для прогнозування потреб медичної мережі в медикаментах та обладнанні. Електронна система охорони здоров'я (eHealth) має

трансформуватися з інструмента реєстрації в інструмент стратегічного фінансового менеджменту, де кожна транзакція в межах Програми медичних гарантій (ПМГ) стає базою для аналізу рентабельності медичних послуг. Для України критично важливим є впровадження інновацій у сфері медичного страхування, зокрема розвиток програм добровільного страхування з покриттям воєнних ризиків, що дозволить зменшити навантаження на державний бюджет і створити додатковий фінансовий буфер для населення. Крім того, інноваційним вектором є використання технології блокчейн для адміністрування благодійних внесків та міжнародної гуманітарної допомоги, що гарантує цільове використання коштів і підвищує рівень довіри міжнародних донорів до української медичної системи.

Пропозиції щодо вдосконалення фінансової стійкості закладів охорони здоров'я в умовах війни включають запровадження спеціальних «військових коефіцієнтів» до тарифів НСЗУ для лікарень, що працюють у зоні активних бойових дій та на прифронтових територіях, з метою покриття підвищених операційних витрат на логістику, енергозабезпечення та оплату праці в екстремальних умовах. Держава повинна стимулювати процес фінансової автономізації медичних закладів, надаючи головним лікарям інструменти для управління капітальними інвестиціями та право на створення ендаумент-фондів (фондів цільового капіталу), які можуть наповнюватися шляхом внесків меценатів та прибутку від немедичної діяльності. Необхідно також ініціювати створення Національного фонду медичної реновації, який би акумулював ресурси міжнародних фінансових інституцій для цільового відновлення зруйнованих об'єктів, де нові лікарні проектуватимуться як високотехнологічні та енергонезалежні хаби.

Вагомим елементом інноваційної політики має стати легалізація та повноцінне фінансування телемедичних послуг у межах державного пакета допомоги, що забезпечить економію коштів на транспортуванні пацієнтів та дозволить ефективно розподіляти навантаження на вузькопрофільних спеціалістів дистанційно [2]. Окремої уваги заслуговує розробка механізмів професійного

страхування лікарів за державні кошти, що підвищить їхню соціальну захищеність і стримає відтік кадрів за кордон.

Отже, інтеграція запропонованих інноваційних підходів до вдосконалення фінансового забезпечення ЗОЗ дозволить створити гнучку та резильєнтну систему фінансового забезпечення, яка буде здатна не лише виживати в умовах воєнної кризи, а й стати платформою для технологічного стрибка вітчизняної медицини. Тільки через поєднання фіскальної дисципліни, цифрової трансформації та активного залучення приватних інвестицій Україна зможе збудувати цілісну систему охорони здоров'я, де висока якість послуг буде підкріплена сталим та прозорим фінансовим фундаментом, незалежно від зовнішніх безпекових загроз.

Список використаних джерел:

1. Економіка охорони здоров'я: [Підручник]/За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”» ISBN 978-617-8079-03-1, 2021. 288 с
2. Zheliuk T., Shushpanov D., Zhukovska A., Ostroverkhov V., Brechko O., Matsyk V. (2024). Digitalization as a Tool for Healthcare System Resilience. 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT) (19-21 September, 2024). Ceske Budejovice, Czech Republic. Pp. 427-433. DOI: 10.1109/ACIT62333.2024.10712616. URL: <http://doi.org/10.1109/ACIT62333.2024.10712616>
3. Желюк Т.Л. Стратегічне управління людськими ресурсами медичного закладу в контексті забезпечення стійкості системи охорони здоров'я України в умовах війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. Вип. 57. С. 224-228. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-57-32>
4. Желюк Т. Вдосконалення використання матеріальних ресурсів закладів охорони здоров'я як детермінанта розвитку стійкої медичної галузі України. *Modeling the development of the economic systems*. № 2026. № (2). С. 8–16. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-20-1>